

CSG Comenius

locatie Mariënburg

SCHOOLONDERSTEUNINGSPROFIEL

Samenwerkingsverband
Fryslân-Noard

INHOUDSOPGAVE

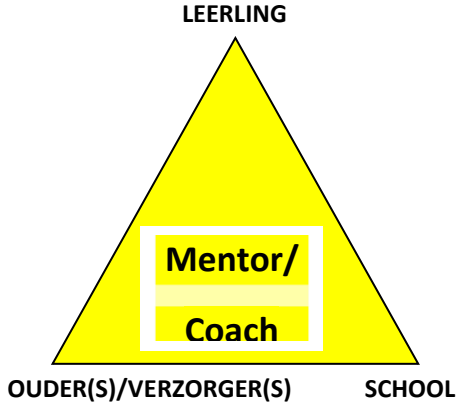
1. De doelgroep van onze school / locatie	2
2. Organisatie onderwijsondersteuning	3
3. Interne ondersteuning	8
4. Ondersteuningsbehoefte en niveaus van ondersteuning	10

1. De doelgroep van onze school/locatie

Gegevens school	De locatie is gevestigd aan Achter de Hoven in Leeuwarden. In dit schoolgebouw wordt door een enthousiast team van medewerkers gewerkt aan een gevarieerd onderwijsaanbod. De locatie maakt deel uit van CSG Comenius en valt bestuurlijk onder CVO in Noord-Fryslân.
Onderwijsaanbod	Op de locatie wordt onderwijs aangeboden in de onderwijsniveaus havo en atheneum.

2. Organisatie onderwijsondersteuning

Visie en zorgplan	<p>In het Ondersteuningsplan van de school staat de ondersteuning beschreven, zoals die binnen de locaties uitvoering krijgt. Het SOP maakt deel uit van het Ondersteuningsplan. De ondersteuning valt onder de verantwoordelijkheid van de Coördinator leerlingenzorg van CSG Comenius.</p> <p>De visie op ondersteuning is als volgt: Binnen het onderwijs op CSG Comenius is men gericht op het realiseren van een goed pedagogisch klimaat, waarin leerlingen en medewerkers zich veilig voelen. De leerling staat centraal: een leerlinggerichte benadering biedt iedere leerling de ruimte zich binnen de eigen mogelijkheden optimaal te ontwikkelen. Hieruit vloeit voort, dat de leerlingondersteuning primair in de klas plaats heeft. Deze ondersteuning is gericht op het verbeteren van de cognitieve en/of sociaal-emotionele positie van de leerling, wanneer dit nodig is.</p> <p>De verantwoordelijkheid voor het nemen van initiatief tot een vorm van interne begeleiding ligt primair bij de school. De leerling zelf kan ook het initiatief nemen om te komen tot een vorm van begeleiding.</p> <p>Binnen het onderwijs is er ruime aandacht voor vaardigheden. Om leerlingen ook daadwerkelijk de gelegenheid te bieden deze te ontwikkelen wordt er actief gebruik gemaakt van gegevens uit het leerlingdossier en het leerlingvolgsysteem. De docent is nauw betrokken bij signalering en analyse van de ontwikkeling van de leerling. Als stagnatie optreedt neemt de docent, binnen de context van de lessituatie, onmiddellijk maatregelen.</p> <p>De mentor/coach staat centraal en voert de eerstelijnsbegeleiding uit. De mentor/coach monitort en onderzoekt het welbevinden van de leerlingen, is nauw betrokken bij de organisatie van de leerlingbespreking en neemt initiatieven die kunnen leiden tot een vorm van ondersteuning van de leerling. In geval naast de begeleiding van de leerling binnen de lessituatie ook een vorm van begeleiding buiten de les wenselijk is, kan een beroep worden gedaan op de inzet van verschillende begeleidingsfunctionarissen. Zo kan de mentor een aanmelding bij het Zorgadviesteam initiëren, om te komen tot een intensievere vorm van begeleiding, waar het gaat om sociaal-emotionele problematiek.</p> <p>In een vaste regelmaat vindt er leerlingbespreking plaats. De ontwikkeling van de leerling wordt besproken, een handelingsplan kan worden opgesteld, dan wel bijgesteld. Voor de individuele leerling kan een traject op maat worden gemaakt. Verworven kwaliteiten kunnen, in overleg met de leerling, een plaats krijgen in een leerlingdossier of portfolio. Zo ontstaat als het ware een leerling-volg-jezelf-systeem.</p> <p>Het Zorgadviesteam komt in een vaste regelmaat bijeen en speelt een belangrijke rol bij het maken van afspraken over de begeleiding van leerlingen. Hierbij gaat het met name om sociaal-emotionele problematiek, alsmede om problematiek in de thuissituatie van de leerling die het functioneren van de leerling op school in ernstige mate nadelig beïnvloedt. Ook houdt het Zorgadviesteam nauwlettend de grenzen in de gaten, waar het gaat om de toeliding naar een intern dan wel extern traject.</p> <p>De school staat positief t.o.v. de toelating van leerlingen met een bepaalde specifieke begeleidingsbehoefte. Op basis van het Schoolondersteu-</p>
--------------------------	--

	<p>ningsprofiel wordt een aanmelding van een dergelijke leerling beoordeeld, in het kader van de zorgplicht. Hierbij staat de vraag centraal of de school een passend aanbod heeft voor de begeleidingsbehoefte van de leerling.</p> <p>Het management neemt en ondersteunt initiatieven, die moeten leiden tot een steeds verdere optimalisering van het hierboven beschrevene.</p>
<p>Ouder(s)/verzorger(s) en school</p>	<p>De school hecht aan een positieve relatie met de ouder(s)/verzorger(s) van de leerlingen. Hierbij is de pedagogische driehoek het uitgangspunt:</p> <div style="text-align: center;"> <p>LEERLING</p> <p>OUDER(S)/VERZORGER(S) SCHOOL</p> </div> <p>De ouder(s)/verzorger(s) zijn vertegenwoordigd in de Ouderraad van de locatie en in de oudergeleding van de MR.</p> <p>Door het jaar is er veelvuldig contact met de ouder(s)/verzorger(s) over het functioneren van hun kind. Hierbij is het van belang om niet alleen contact te hebben als er sprake is van een probleemsituatie met de leerling, maar juist ook als een positief bericht gedeeld kan worden.</p> <p>Er zijn gedurende het jaar diverse formele gespreksmomenten, bijv. rond het verschijnen van een rapport.</p> <p>Wordt voor een leerling een OPP opgesteld, dan worden de ouder(s)/verzorger(s) hier nauw bij betrokken. Met hen wordt overleg gevoerd met als doel overeenstemming over de inhoud van het ondersteuningstraject.</p> <p>Ook in geval een leerling voor een aanvullend ondersteuningstraject in aanmerking komt is er altijd contact met de ouder(s)/verzorger(s). Dit geldt ook voor een aanmelding bij het Zorg- en Advies Team.</p>
<p>Toelating</p>	<p>De toelating tot de scholengemeenschap is in handen van de Centrale Toelatingscommissie onderbouw. Deze Commissie behandelt alle aanmeldingen voor klas 1.</p> <p>Tijdens de procedure van toelating is er veel contact met de toeleverende scholen. In de maand mei vindt de warme overdracht plaats, waarbij een vast team van intakers de basisscholen bezoekt om alle aangemelde leerlingen door te spreken.</p> <p>Bij de aanmelding van leerlingen met een specifieke hulpvraag beoordeelt de voorzitter van de Commissie/ de Coördinator leerlingenzorg of de school/de locatie in staat geacht moet worden om een passend onderwijs- en</p>

	<p>begeleidingsaanbod te realiseren. Het SOP van de locaties vormt hierbij een belangrijk middel. Bij een eventuele afwijzing adviseert en begeleidt de school de ouder(s)/verzorger(s) naar een alternatieve passende onderwijsplek.</p> <p>De toelating van leerling vanaf de klassen 2 wordt behandeld door een locatie-eigen Commissie. De Coördinator leerlingenzorg kan de Commissie ondersteunen bij aanmelding van leerlingen met een specifieke hulpvraag. De school beoordeelt de aanmeldingen vanuit de systematiek van de Plaatsingswijzer en is gecertificeerd voor het gebruik van OSO.</p>
Leerlingvolgsysteem	<p>De scholengemeenschap maakt gebruik van het schooladministratiesysteem Magister. In dit systeem zijn de basisgegevens, de aanwezigheidsregistratie en de cijferregistratie opgenomen.</p> <p>In het logboek kunnen gegevens vastgelegd worden over de sociaal-emotionele ontwikkeling en over de ondersteuning van de leerlingen.</p> <p>De ouder(s)/verzorger(s) hebben altijd inzage in de aanwezigheidsregistratie en in de cijferregistratie van hun kind.</p>
Verzuim / thuiszitters	<p>De school ziet scherp toe op de aanwezigheid van de leerlingen. Men realiseert zich dat verzuim een belangrijke signaalfunctie kan hebben. Derhalve wordt er gehandeld vanuit het adagium 'vroegtijdige signalering, vroegtijdige aanpak'.</p> <p>Alle docenten registreren de afwezigheid van de leerlingen in Magister. Op de locatie is een verzuimcoördinator actief die, in samenspraak met de coördinatoren, de uitvoering van het Verzuimprotocol bewaakt. Ook doet deze functionaris de verzuimmeldingen bij het Verzuimloket.</p> <p>Er is regelmatig contact met de afdeling leerplicht van de gemeente Leeuwarden. Zo houdt de leerplichtambtenaar verzuimspreekuren op de locatie. Ook neemt zij deel aan de besprekingen van het Zorg- en Advies Team.</p> <p>De locatie stelt alles in het werk om te voorkomen dat leerlingen langdurig verzuim vertonen.</p>
Planmatig handelen	<p>De ondersteuning van leerlingen met een gediagnosticeerde hulpvraag vindt plaats op basis van het OPP. Twee maal per jaar vindt hierover overleg plaats met de leerling en de ouder(s)/verzorger(s).</p> <p>Ook in andere vormen van ondersteuning vindt de ondersteuning planmatig plaats, maar hierbij proberen we te voorkomen dat dit resulteert in een te administratieve uitvoering.</p>

Overlegstructuren - intern	<p>Op de locatie zijn diverse zorg-gerelateerde overleggen. Zo vindt er een aantal keren per jaar leerlingbespreking plaats: hierin bespreken de coördinator, de mentoren en de docenten individuele leerlingen en klassen, om zodoende tot handelingsafspraken te komen.</p> <p>De coördinatoren overleggen frequent met de zorgfunctionarissen op de locatie over leerlingen die wellicht in aanmerking komen voor een gerichte interventie en evalueren zo ingezette interventies. Ook hebben zij in een vaste regelmaat casuoverleg met de coördinator leerlingenzorg.</p> <p>Met betrekking tot het hier genoemde geldt steeds het adagium 'vroegtijdige signalering, vroegtijdige aanpak'.</p>
Overlegstructuren – met externen	<p>Het Zorg- en Advies Team komt in een vaste frequentie en in een vaste samenstelling bijeen om zich te buigen over de vraag hoe de begeleiding van leerlingen, in en buiten de school, het best vorm gegeven kan worden.</p> <p>Voordat een leerling wordt besproken in het ZAT, worden de leerling en de ouder(s)/verzorger(s) hierover eerst geïnformeerd.</p> <p>Het ZAT bestaat uit de maatschappelijk werkende, de coördinatoren van de locatie, de orthopedagoog van het samenwerkingsverband, de jeugdverpleegkundige en de leerplichtambtenaar. Een leerling kan in het ZAT worden besproken, nadat er een officiële aanmelding heeft plaats gevonden.</p> <p>In Nederland zijn onderwijs en jeugdhulpverlening verplicht om jongeren, over wie men zich zorgen maakt, te melden in de Verwijsindex. Via dit systeem kunnen professionals hun zorgen over een jongere, waarmee ze te maken hebben, met elkaar delen en samen overleggen over de beste vorm van begeleiding. Een leerling die wordt aangemeld voor het ZAT wordt ook gemeld in de Verwijsindex.</p>
Inzet en professionalisering medewerkers	<p>Comenius stimuleert de verdere deskundigheidsbevordering van haar medewerkers door jaarlijks met een gericht aanbod te komen. In dit aanbod is elk jaar ook ruimte voor scholingen op het gebied van de ondersteuning. Daarnaast kunnen medewerkers eigen initiatieven nemen om zich te blijven ontwikkelen.</p> <p>Ten slotte kunnen specifieke scholingen ingezet worden binnen het domein leerlingenzorg voor functionarissen die een rol spelen in de ondersteuningsstructuur.</p>
Veilig schoolklimaat	<p>Het domein Veiligheid is belegd bij de Coördinator leerlingenzorg. Binnen de organisatie worden structureel activiteiten ontplooid die de veiligheid voor leerlingen en medewerkers verder moeten optimaliseren.</p> <p>Jaarlijks wordt in alle eerste en derde klassen de SAQI afgenomen. Hiermee worden de leerlingen bevraagd op diverse aspecten waaronder de veiligheid binnen de school en de klas.</p> <p>Jaarlijks worden in het kader van Vensters voor verantwoording klassen bevraagd over de beleving van de schoolgang, ook in relatie tot het aspect van de veiligheid.</p> <p>Comenius is zeer alert waar het het tegengaan van pesten betreft. Op de website bevindt zich voor leerlingen de pestbutton: leerlingen kunnen hier op een veilige manier signaleringen van pestgedrag melden. Hierdoor wordt</p>

	<p>de Coördinator leerlingenzorg geactiveerd om zich met de situatie bezig te gaan houden, in nauwe samenwerking met de betreffende coördinator en eventueel de mentor/coach. Op basis van de analyse van de situatie kunnen er eventueel vervolgstappen ingezet worden, op basis van het pestprotocol van de school. Leerlingen kunnen pestgedrag ook melden bij de interne vertrouwenspersonen van de locatie.</p> <p>Jaarlijks wordt op elke locatie in alle klassen aandacht besteed aan het onderwerp in het kader van de landelijke week tegen pesten.</p> <p>Binnen het mentoraat/de coaching vinden gedurende het jaar activiteiten plaats die kunnen bijdragen aan het (sociale) welbevinden van de leerlingen en aan een positief groepsklimaat.</p>
Fysieke toegankelijkheid van schoolgebouwen, aangepaste werk- en instructieruimtes	<p>Op de locatie is een lift aanwezig, die gebruikt kan worden door leerlingen met een fysieke beperking.</p> <p>De school staat positief tegenover het realiseren van maatwerk voor leerlingen met een fysieke beperking, zoals een aangepast rooster, aanvullende materialen e.d..</p>
Protocol medisch handelen	<p>De school hanteert een protocol Medisch handelen en medicijnverstrekking, waarin de kaders staan aangegeven m.b.t. dit onderwerp.</p>

Ontwikkelpunten / ambities	<p>Een groot vermogen tot differentiatie binnen de lessen, gericht op verschil in studievoortgang, autonomie van leerlingen en leerlingen met een specifieke ondersteuningsbehoefte.</p> <p>Het optimaliseren van het vermogen tot vroegtijdige signalering bij alle medewerkers.</p> <p>Het zo optimaal mogelijk vertalen van de ondersteuning van leerlingen in de klassensituatie.</p>
-----------------------------------	---

3. Interne ondersteuning

Leerwegondersteuning	n.v.t.
Begeleiding bij het leren	<p>De ondersteuning van leerlingen bij het leren vindt met name plaats binnen de lessituatie door de eigen vakdocent. Binnen de maatwerkuren kan een leerling aanvullend ondersteund worden voor een of meerdere vakken. Huiswerkbegeleiding wordt op de locatie verzorgd door een extern instituut.</p> <p>De begeleiding van leerlingen met dyslexie wordt uitgevoerd door de dyslexiecoaches. Zij bezitten de expertise om dit op niveau uit te voeren. Hierbij spelen zij een rol bij de signalering van mogelijk dyslectische leerlingen, initiëren zij een dyslexie-onderzoek en bespreken zij met de leerling en de ouder(s)/verzorger(s) welke vorm van ondersteuning passend is. Het ondersteunen en faciliteren van leerlingen is maatwerk. Hierbij kan ook gekozen worden voor de inzet van een laptop van school en specifieke software.</p> <p>De ondersteuning van leerlingen met ernstige reken- en wiskunde problemen wordt gecoördineerd door de rekendocent. Hierbij wordt geprobeerd zoveel mogelijk aan te sluiten bij de begeleiding die de leerling op de basisschool (en daar buiten) heeft ontvangen.</p>
Begeleiding bij gedrag/motivatie	<p>De ondersteuning van leerlingen met motivatieproblemen of gedragsproblemen wordt uitgevoerd door de mentor. Veelal wordt hierbij gekozen voor het voeren van motivatiegesprekken. Op de locatie zijn preventiecoaches actief, die individuele begeleiding geven bij motivatieproblemen, problemen bij planning en organisatie van het schoolwerk en bij opvallend verzuim.</p> <p>Ook kan ondersteuning ingezet worden van de counselor of de orthopedagoog. Waar nodig kan er gekozen worden voor het uitvoeren van observaties of aanvullend onderzoek.</p> <p>Leerlingen met een gediagnostiseerde hulpvraag op sociaal-emotioneel gebied komen in aanmerking voor ondersteuning door de coach passend onderwijs. Deze begeleiding vindt plaats op basis van een op te stellen OPP. Leerlingen kunnen altijd bij de coach terecht. Dit kan op afspraak, maar ook wanneer de leerling daar behoefte aan heeft</p>
Speciale schoolinterne opvangvoorzieningen	-

Ontwikkelpunten / ambities	<p>Het handelingsrepertoire van de docenten dusdanig verder ontwikkelen, dat er een pedagogische context ontstaat waarin bij voorkeur alle leerlingen goed kunnen functioneren.</p> <p>Het ontwikkelen van een eenduidig positief pedagogisch kader dat wordt gebruikt door alle docenten.</p>
-----------------------------------	--

4. Ondersteuningsbehoefte en niveaus van ondersteuning

Op de scholen binnen het samenwerkingsverband Fryslân-Noard kennen we twee niveaus van ondersteuning van leerlingen met een extra ondersteuningsbehoefte: basisondersteuning en extra ondersteuning.

De **basisondersteuning** is het geheel aan preventieve en licht curatieve activiteiten dat elke school biedt. Het samenwerkingsverband heeft in haar Ondersteuningsplan 2018-2022 beschreven waar de basisondersteuning uit bestaat.

De **extra ondersteuning binnen de school** betreft interventies die extra inzet vragen en worden uitgevoerd binnen de ondersteuningsstructuur van de school, onder regie en verantwoordelijkheid van de school. Waar nodig wordt expertise van andere scholen, van het samenwerkingsverband en van ketenpartners ingezet. Trajecten binnen het OPDC en Onderwijszorgarrangementen worden gezien als onderdeel van de extra ondersteuning binnen de school.

Wanneer de VO-school geen passend ondersteuningsaanbod heeft voor een leerling met een extra ondersteuningsbehoefte, zoekt de school in overleg met ouders elders een passend aanbod, bijvoorbeeld op een andere school binnen het samenwerkingsverband of op een school voor speciaal voortgezet onderwijs (VSO). De scholen binnen het samenwerkingsverband Fryslân-Noard hanteren de volgende uitgangspunten m.b.t. de toelating van een leerling met een extra ondersteuningsbehoefte:

- de school is in principe bereid om leerlingen met een extra ondersteuningsbehoefte toe te laten;
- bij de toelating van een leerling met een specifieke hulpvraag zal steeds een individuele afweging gemaakt worden;
- centraal in de afweging zal steeds de vraag staan of de school, naar verwachting, in staat zal zijn om de voorwaarden te scheppen om de leerling op een verantwoorde wijze onderwijs en de gewenste onderwijssteuning te bieden.

De school heeft, per categorie van extra ondersteuningsbehoefte, geïnventariseerd of en op welk niveau zij passende onderwijssteuning kan bieden en wat hierbij de indicatoren en grenzen zijn.

In de volgende tabel staan per niveau van ondersteuning de indicatoren, de grenzen en een korte beschrijving van het aanbod, die in zijn algemeenheid gelden.

In de volgende tabel staat per cluster van extra ondersteuningsbehoefte en per niveau van ondersteuning of de school een passend onderwijsaanbod heeft, welke specifieke indicatoren aanvullend op bovenstaande indicatoren van toepassing zijn en een korte beschrijving van het aanbod.

Leerlingen met een visuele beperking	
Basisondersteuning	Nee. Een leerling met dit type ondersteuningsbehoefte vraagt altijd om een gerichte aanpak en aanvullende expertise die de school zelf niet bezit.
Extra ondersteuning school	<ul style="list-style-type: none"> . functioneert voldoende passend, met of zonder hulpmiddelen; . functioneert zelfstandig binnen groepsverband; . is voldoende weerbaar; . is voldoende leerbaar, d.w.z. het niveau van capaciteiten en leervorderingen maakt plaatsing binnen het gewenste niveau mogelijk; . er is deskundige begeleiding vanuit het SWV beschikbaar.
Onze grenzen	<ul style="list-style-type: none"> . er is sprake van een ernstige vorm van slechthoortheid, blindheid; . er is sprake van een mate van kwetsbaarheid die het functioneren in groepsverband eigenlijk niet mogelijk maakt; . er is sprake van een continue begeleidingsbehoefte; . het omgaan met wisseling van docent, vak en ruimte is problematisch; . er is sprake van combinatie met een andere lichamelijke handicap dan wel met een psychiatrische handicap, waardoor strijdigheid ontstaat met de hierboven genoemde indicaties;
Leerlingen met een auditieve beperking / ernstige spraaktaal-problematiek	
Basisondersteuning	Nee.
Extra ondersteuning school	<ul style="list-style-type: none"> . functioneert voldoende passend, met of zonder hulpmiddelen; . functioneert zelfstandig binnen groepsverband; . is voldoende weerbaar; . is in staat tot interactie met medeleerlingen en personeel; . is voldoende leerbaar, d.w.z. het niveau van capaciteiten en leervorderingen maakt plaatsing binnen het gewenste niveau mogelijk; . er is deskundige begeleiding vanuit het SWV beschikbaar.
Onze grenzen	<ul style="list-style-type: none"> . er is sprake van doofheid; . leerling maakt (noodgedwongen) gebruik van gebarentaal; . er is sprake van een mate van kwetsbaarheid die het functioneren in groepsverband eigenlijk niet mogelijk maakt; . er is sprake van een continue begeleidingsbehoefte; . het omgaan met wisseling van docent, vak en ruimte is problematisch; . er is sprake van combinatie met een andere lichamelijke handicap dan wel met een psychiatrische handicap, waardoor strijdigheid ontstaat met de hierboven genoemde indicaties.

Zeer moeilijk lerende leerlingen (alleen van toepassing op het Praktijkonderwijs)	
Basisondersteuning	N.v.t.
Extra ondersteuning school	N.v.t.
Onze grenzen	N.v.t.
Langdurig zieke leerlingen	
Basisondersteuning	Nee.
Extra ondersteuning school	<ul style="list-style-type: none"> . functioneert voldoende passend, met of zonder hulpmiddelen; . functioneert zelfstandig binnen groepsverband; . is voldoende leerbaar, d.w.z. het niveau van capaciteiten en leervorderingen maakt plaatsing binnen het gewenste niveau mogelijk; . is in staat om het onderwijsprogramma, wellicht in aangepaste vorm wat betreft rooster en planning, te volgen; . er is deskundige begeleiding vanuit het SWV beschikbaar.
Onze grenzen	<ul style="list-style-type: none"> . de hulpvraag heeft een dermate grote impact op de mogelijkheden van functioneren van de leerling, dat aanwezigheid binnen de locatie eigenlijk niet mogelijk is; . er is sprake van een continue begeleidingsbehoefte; . het omgaan met wisseling van docent, vak en ruimte is problematisch; . er is sprake van combinatie met een andere lichamelijke handicap dan wel met een psychiatrische handicap, waardoor strijdigheid ontstaat met de hierboven genoemde indicaties.
Lichamelijk gehandicapte kinderen	
Basisondersteuning	<ul style="list-style-type: none"> . functioneert voldoende passend, eventueel met hulpmiddelen die aansluiten op de mogelijkheden van het gebouw; . functioneert zelfstandig binnen groepsverband; . is voldoende leerbaar, d.w.z. het niveau van capaciteiten en leervorderingen maakt plaatsing binnen het gewenste niveau mogelijk.
Extra ondersteuning school	<ul style="list-style-type: none"> . de hulpvraag bemoeilijkt het functioneren van de leerling in hoge mate; . moet zich wel zelfstandig/met hulp van anderen kunnen verplaatsen in het gebouw; . functioneert zelfstandig binnen groepsverband; . er is deskundige begeleiding vanuit het SWV beschikbaar.
Onze grenzen	<ul style="list-style-type: none"> . er is sprake van een continue begeleidingsbehoefte; . de leerling moet om zich te verplaatsen gebruik maken van een rolstoel; . de leerling kan niet zelfstandig functioneren tijdens de praktijkvakken; . het omgaan met wisseling van docent, vak en ruimte is problematisch; . er is sprake van combinatie met een andere lichamelijke handicap dan wel met een psychiatrische handicap, waardoor strijdigheid ontstaat met de hierboven genoemde indicaties.

Leerlingen met structureel psychosomatische klachten	
Basisondersteuning	<ul style="list-style-type: none"> . er is weliswaar sprake van verzuim, maar dit staat het in voldoende mate volgen van het onderwijsprogramma niet te veel in de weg; . is voldoende leerbaar, d.w.z. het niveau van capaciteiten en leervorderingen maakt plaatsing binnen het gewenste niveau mogelijk; . er vindt begeleiding plaats door een externe instantie op psychologisch en/of medisch gebied.
Extra ondersteuning school	<ul style="list-style-type: none"> . er is sprake van veel verzuim, dat gerelateerd is aan de hulpvraag, waardoor de continuïteit in het onderwijsproces in behoorlijke mate wordt bemoeilijkt; . de samenwerking tussen school en ouder(s)/verzorger(s) verloopt goed op basis van partnerschap; . er vindt begeleiding plaats door een externe instantie op psychologisch en/of medisch gebied; . er is deskundige begeleiding vanuit het SWV beschikbaar.
Onze grenzen	<ul style="list-style-type: none"> . er is sprake van dermate veel verzuim, gerelateerd aan de hulpvraag, dat de leerling in feite niet in staat is het onderwijsprogramma te volgen.
Leerlingen met internaliserende problematiek	
Basisondersteuning	<ul style="list-style-type: none"> . functioneert adequaat binnen groepsverband; . kan zich in voldoende mate houden aan regels en afspraken; . is in voldoende mate toegankelijk voor gedragsbeïnvloeding; . is voldoende weerbaar; . is voldoende leerbaar, d.w.z. het niveau van capaciteiten en leervorderingen maakt plaatsing binnen het gewenste niveau mogelijk.
Extra ondersteuning school	<ul style="list-style-type: none"> . functioneert binnen groepsverband; . is onvoldoende in staat tot het aangaan en onderhouden van contact met de omgeving; . is onvoldoende weerbaar; . kan zich in voldoende mate houden aan regels en afspraken; . is in voldoende mate toegankelijk voor gedragsbeïnvloeding; . is voldoende leerbaar, d.w.z. het niveau van capaciteiten en leervorderingen maakt plaatsing binnen het gewenste niveau mogelijk; . de ouder(s)/verzorger(s) zijn voldoende coöperatief; . er is deskundige begeleiding vanuit het SWV beschikbaar.
Onze grenzen	<ul style="list-style-type: none"> . er is sprake van een mate van internaliserende problematiek, die het functioneren in groepsverband eigenlijk niet mogelijk maakt; . de leerling lijdt onder depressie en/of is suïcidaal; . de leerling is niet in staat tot het aangaan van contact met de omgeving; . er is sprake van klassiek autisme; . er is sprake van een continue begeleidingsbehoefte; . het omgaan met wisseling van docent, vak en ruimte is problematisch; . er is sprake van combinatie met een lichamelijke handicap, waardoor strijdigheid ontstaat met de hierboven genoemde indicaties.

Leerlingen met externaliserende problematiek	
Basisondersteuning	<ul style="list-style-type: none"> . functioneert adequaat binnen groepsverband; . kan zich in voldoende mate houden aan regels en afspraken; . is in voldoende mate toegankelijk voor gedragsbeïnvloeding; . is voldoende leerbaar, d.w.z. het niveau van capaciteiten en leervorderingen maakt plaatsing binnen het gewenste niveau mogelijk; . kan voldoende functioneren binnen de praktische vakken, dusdanig dat de veiligheid van de leerling zelf noch van zijn omgeving hierbij in het geding is; . de leerling is in staat om op een passende wijze om te gaan met het personeel van de school; . de ouder(s)/verzorger(s) zijn voldoende coöperatief.
Extra ondersteuning school	<ul style="list-style-type: none"> . functioneert sterk wisselend binnen groepsverband, maar het algemene functioneren is met gerichte interventies voldoende te reguleren; . kan zich in voldoende mate houden aan regels en afspraken, in en buiten de klassensituatie; . is in voldoende mate toegankelijk voor gedragsbeïnvloeding; . is voldoende leerbaar, d.w.z. het niveau van capaciteiten en leervorderingen maakt plaatsing binnen het gewenste niveau mogelijk; . kan voldoende functioneren binnen de praktische vakken, dusdanig dat de veiligheid van de leerling zelf noch van zijn omgeving hierbij in het geding is; . de leerling is in staat om op een passende wijze om te gaan met het personeel van de school; . de ouder(s)/verzorger(s) zijn voldoende coöperatief; . er is deskundige begeleiding vanuit het SWV beschikbaar.
Onze grenzen	<ul style="list-style-type: none"> . er is sprake van een mate van problematiek, die het functioneren in groepsverband eigenlijk niet mogelijk maakt; . het gedrag van de leerling is in hoge mate onvoorspelbaar en is bedreigend voor medeleerlingen en personeel; . er is sprake van heftige stemmingswisselingen, waarin de leerling blijft hangen; . er is sprake van een dermate ernstige vorm van concentratieproblematiek, dat de omgeving van de leerling daar te zeer onder lijdt; . er is sprake van een continue begeleidingsbehoefte; . er is sprake van combinatie met een lichamelijke handicap, waardoor strijdigheid ontstaat met de hierboven genoemde indicaties.
Leerlingen met verslavingsproblematiek	
Basisondersteuning	<ul style="list-style-type: none"> . functioneert adequaat binnen groepsverband; . kan zich in voldoende mate houden aan regels en afspraken; . is in voldoende mate toegankelijk voor gedragsbeïnvloeding; . is voldoende leerbaar, d.w.z. het niveau van capaciteiten en leervorderingen maakt plaatsing binnen het gewenste niveau mogelijk; . er is niet sprake van middelengebruik onder schooltijd, in de school/ in de onmiddellijke nabijheid van de school.
Extra ondersteuning school	<ul style="list-style-type: none"> . functioneert adequaat binnen groepsverband; . kan zich in voldoende mate houden aan regels en afspraken; . is in voldoende mate toegankelijk voor gedragsbeïnvloeding; . is voldoende leerbaar, d.w.z. het niveau van capaciteiten en leervorderingen maakt plaatsing binnen het gewenste niveau mogelijk; . er is niet sprake van middelengebruik onder schooltijd, in de school/ in de onmiddellijke nabijheid van de school;

	<ul style="list-style-type: none"> . er is begeleiding door een op de gesignaleerde problematiek gerichte hulpverleningsinstantie;
Onze grenzen	<ul style="list-style-type: none"> . functioneert onvoldoende binnen groepsverband als gevolg van middelengebruik; . is in onvoldoende mate beïnvloedbaar voor gedragsverandering; . er is sprake van middelengebruik onder schooltijd, in de school/ in de onmiddellijke nabijheid van de school; . er is sprake van het verstrekken van middelen aan medeleerlingen; . kan zich in onvoldoende mate houden aan regels en afspraken; . is onvoldoende in staat om onderwijs te volgen als gevolg van de problematiek; . er is intensieve begeleiding door Verslavingszorg
Ontwikkelpunten / ambities	De locatie wil zich inspannen om symbiosetrajecten aan te bieden aan leerlingen in het VSO cluster 4, voor wie dit een passend en haalbare onderwijsvorm is, dit alles in relatie tot het hiervoor beschrevene.